এম এছ নৰসিংহন : চমু জীৱনপঞ্জী আৰু গণিতলৈ তেওঁৰ অৱদান

ড° চয়নিকা বৰুৱা

সহকাৰী অধ্যাপিকা, গণিত বিভাগ, ইউনিভার্চিটি অৱ ছায়েঞ্চ এণ্ড টেকন'লজি মেঘালয়।

এই বছৰৰ ১৬ মে' তাৰিখে আমি এজন প্ৰসিদ্ধ ভাৰতীয় গণিতজ্ঞক হেৰুৱালোঁ। গণিতৰ গৱেষণাৰ ক্ষেত্ৰখনত অনন্য প্ৰতিভাৰে জিলিকি ৰোৱা এইজন গণিতজ্ঞৰ নাম মুদুম্বাই শেষাচালু নৰসিংহন, চমুকৈ এম এছ নৰসিংহন। ১৯৩২ চনৰ ৭ জুনত তামিলনাডুৰ এটি সাধাৰণ পৰিয়ালত তেওঁৰ জন্ম হয়। মূলতঃ কৃষিনিৰ্ভৰ পৰিয়ালটোৰ পাঁচজন সন্তানৰ ভিতৰত নৰসিংহন জ্যেষ্ঠ আছিল। গাঁৱৰ বিদ্যালয়তে তেওঁৰ প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ আৰম্ভণি হৈছিল। সুধীৰ ৰাওৰ সৈতে হোৱা এটি সাক্ষাৎকাৰত, তেওঁ মাধ্যমিক শিক্ষাৰ বাবে কিদৰে পাঁচ মাইল দূৰৰ বিদ্যালয়লৈ পঢ়িবলৈ গৈছিল সেয়া উল্লেখ কৰিছে। গণিতৰ প্ৰতি তেওঁৰ সৰুৰে পৰাই বিশেষ আকৰ্ষণ আছিল আৰু বহু উচ্চ গণিতৰ কিতাপ পঢ়িছিল বিদ্যালয়ত থাকোঁতেই ৷ স্কুলীয়া শিক্ষা সমাপ্তিৰ পিছত তেওঁ পৰৱৰ্তী শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছিল তেতিয়াৰ মাদ্ৰাজৰ লয়লা কলেজত। লয়লা কলেজত তেওঁ ফৰাচী অধ্যাপক ফাদাৰ ৰেচিনৰ সংস্পৰ্শলৈ আহে, যাক তেওঁ নিজৰ জীৱনৰ গুৰু (mentor) বুলি অভিহিত কৰিছে। ১৯৫৩ চনত গণিত বিষয়ত সন্মানসহ স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰাৰ পিছত উচ্চশিক্ষা গ্ৰহণৰ বাবে তেওঁ নামভৰ্তি কৰে তেতিয়াৰ মুম্বাইৰ টাটা মৌলিক গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানত (TIFR)। ১৯৬০ চনত তেতিয়াৰ বম্বে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা নৰসিংহনে প্ৰফেছৰ কে এছ চন্দ্ৰশেখৰণৰ অধীনত গৱেষণা কৰি ডক্টৰেট ডিগ্ৰী লাভ কৰে। নৰসিংহনে ১৯৯২ চনলৈকে টাটা মৌলিক গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানত অধ্যাপনা কৰাৰ পিছত ইটালীৰ ট্ৰিয়েষ্টেত অৱস্থিত আব্দুছ চালাম আন্তৰ্জাতিক তাত্ত্বিক পদাৰ্থবিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ (ICTP) গণিত শাখাৰ প্ৰধান হিচাপে ১৯৯৯ চনলৈকে কৰ্মৰত আছিল।

গণিতৰ গৱেষণাৰ ক্ষেত্ৰখনত প্ৰফেছৰ নৰসিংহনৰ প্ৰধান শাখাবোৰ হ'ল সংখ্যাতত্ত্ব (number theory), বীজগণিতীয় জ্যামিতি (algebraic geometry), উপস্থাপক তত্ত্ব / প্ৰতিনিধিত্ব তত্ত্ব (representation theory), আংশিক অৱকলজ সমীকৰণ (partial differential equation)। আধুনিক জ্যামিতিৰ দুটা ভিন্ন ক্ষেত্ৰ অৱকলনীয় জ্যামিতি আৰু বীজগণিতীয় জ্যামিতিৰ মাজত যোগসূত্ৰ স্থাপনত প্ৰফেছৰ নৰসিংহনৰ গৱেষণাৰ যথেষ্ট অৱদান আছে। আন এজন বিখ্যাত ভাৰতীয় গণিতজ্ঞ চি এছ শেষাদ্রীৰ সৈতে যুটীয়া গৱেষণা আৰু বিখ্যাত নৰসিংহন-শেষাদ্রী উপপাদ্যৰ কাৰণেও নৰসিংহনক গণিতৰ পৃথিৱীয়ে জানে। তেওঁলোক দুয়ো ৰয়েল ছ'চাইটিৰ সভ্য (FRS) ৰূপে নির্বাচিত হৈছিল (ক্রমে ১৯৮৯ চনত আৰু ১৯৮৮ চনত)।

ইতিমধ্যে ১৯৭৫ চনত শান্তিস্বৰূপ ভাটনাগৰ বঁটাৰে বিভূষিত এইজনা মহান ব্যক্তিয়ে ১৯৮৭ চনত বিশ্ব বিজ্ঞান অকাডেমী (The World Academy of Sciences) বঁটা লাভ কৰিছিল। ভাৰত চৰকাৰে ১৯৯০ চনত গণিতজ্ঞ নৰসিংহনক পদ্মভূষণেৰে সন্মানিত কৰিছিল।

গৱেষণাৰ বাহিৰেও এইজনা মহান ব্যক্তি আছিল বহু

গণিতজ্ঞৰ বাবে আদর্শ আৰু প্রেৰণাৰ উৎস। ৰাষ্ট্রীয় উচ্চগণিত পৰিষদৰ (NBHM) প্রথম অধ্যক্ষগৰাকী আছিল তেওঁ। টাটা মৌলিক গৱেষণা প্রতিষ্ঠানৰ গণিত বিভাগৰ উন্নয়ন আৰু বিশ্বমানৰ অনুষ্ঠান হিচাপে গঢ়ি তোলাৰ ক্ষেত্রতো এক বিশেষ ভূমিকা আছে তেওঁৰ। স্বৰাজোত্তৰ ভাৰতবর্ষৰ গণিতৰ ক্ষেত্রখনত আগবঢ়োৱা অৱদানৰ বাবে চেন্নাই গাণিতিক প্রতিষ্ঠানে (CMI) তেওঁক ডক্টৰ অৱ ছায়েঞ্চ সন্মানেৰে বিভূষিত কৰিছিল। অৱসৰৰ পিছত প্রফেছৰ নৰসিংহন বাংগালুৰুত থাকিবলৈ লৈছিল। ভাৰতীয় শাস্ত্রীয় সংগীত, তামিল সাহিত্য আৰু চিত্রকলাৰ প্রতি তেওঁৰ অনুৰাগ আছিল। কর্কট ৰোগত চিকিৎসাধীন হৈ ৮৮ বছৰ বয়সত বাংগালুৰুত তেওঁৰ দেহাৱসান ঘটে। তেওঁৰ মৃত্যুত আমি এজন নিৰলস প্রতিভাধৰ গণিতজ্ঞক হেৰুৱালোঁ। দক্ষিণ ভাৰতৰ এখন সৰু গাঁৱৰ পৰা গৈ গণিতৰ গৱেষণা তথা পৰিচালনা দক্ষতাৰে মহীয়ান হৈ উঠা এইজনা মহান ব্যক্তিয়ে গণিতৰ ইতিহাসত নিজৰ লগতে ভাৰতবর্ষৰো নাম উজলাই থৈ গ'ল।

Sujatha Ramdorai: What are your views on the state of Higher education and research in India?

A SWOT (Strength, Weakness, Opportunities and Threats) analysis.

M S Narasimhan: Strength: We have some institutions of top level in undergraduate, graduate and doctoral education. Potentially very talented students.

Weakness: Mostly undergraduate education is weak. Many bright students do not want to pursue academic studies leading to original work.

Opportunities: Now seem plenty many higher education institutes being started. There are training programmes at various levels and substantial financial support to students.

Threats: Not having many qualified teachers and not too many people pursuing academic career, mainly due to internal and external brain drain.

